

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.I.35.354/2018/8.

A tanács tagjai: dr. Darák Péter a tanács elnöke, Huszárné dr. Oláh Éva előadó bíró, dr. Heinemann Csilla bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Homonnai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Homonnai Bendegúz)

Az alperes: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóság

Az alperes képviselője: dr. Szabó-Piniel Orsolya kamarai jogtanácsos

A per tárgya: adóügyben hozott közigazgatási határozat

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes 15. sorszám alatt

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.364/2017/12. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.364/2017/12. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 400.000 (négy százezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 889.600 (nyolcszáznyolcvankilencezer-hatszáz) forint kereseti és 1.482.700 (egymillió-négy száznyolcvankétezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a R. Zrt.-vel kötött megbízási szerződés alapján, a bank felügyelete alatt és annak pénzével, jutalék ellenében 2012. január 27-től végzett pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítői tevékenységet. A pénzváltási tevékenység során az időközi jogszabályváltozás időpontjáig csak a külföldi fizetőeszköz eladások után állapított meg pénzügyi tranzakciós illetéket, külföldi fizetőeszköz forint ellenében való vétele után nem.
- [2] Az elsőfokú adóhatóság a 2013. január - 2014. december hónapokra a pénzügyi tranzakciós illeték (a továbbiakban: illeték) adónemben bevallások utólagos ellenőrzését folytatta le felperesnél. A revízió adatai alapján az elsőfokú adóhatóság a 2013. január - 2014. július hónapokra 14.827.000 forint adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg a felperes terhére, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel.
- [3] Alperes helybenhagyta az elsőfokú döntést. Indokolása szerint a pénzváltási tevékenység a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. tv. (a továbbiakban: új Hpt.) szerinti meghatározása a korábbi 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: régi Hpt.) rendelkezéseihez képest nem változott. Mivel a fizetőeszköz fogalma magában foglalja a törvényes fizetőeszközt és a külföldi fizetőeszközt is, illetve a külföldi fizetőeszközök adásvétele egyaránt jelenti a valuta eladását és vételét, alaptalan az a felperesi hivatkozás, hogy a valuta vétele csak az időközi jogszabály változással, 2014. július 15-től lenne illetékköteles. A vételi bizonylat kiállításai kötelezettség szabályozására vonatkozó felperesi előadás a számvitelről szól 2000. évi C. tv. (a továbbiakban: Sztv.) szabályai miatt alaptalan. A vételi/eladási bizonylatolási kötelezettség teremti meg annak lehetőségét, hogy a valuta állomány és az Sztv. szerinti záró készpénzállomány nagysága meghatározható és bizonylatolt legyen. Egyébként a rendelkezés a jogszabály változást követően, azaz akkortól, mikortól a felperes szerint is fennáll az illetékkötelezettség, nem változott, a valutavétel utáni bizonylat kiállításai kötelezettség ugyanúgy nyer szabályozást.

Az elsőfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.
- [5] A pénzügyi tranzakciós illetékről szóló 2012. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Pti.) értelmező rendelkezéseinek vizsgálatával azt a következtetést vonta le, az, hogy a 2014. július 14. napjától hatályos 2.§ 21) pont mellett továbbra is a törvény szövegében

maradt a 2.§ 17) pontja, a törvény módosítását jelenti. Ilyen rendelkezések ugyanis ezt megelőzően nem szerepeltek a Pti.-ben. Ezzel az értelmező rendelkezés kiegészítésével megváltozott a pénzügyi tranzakciós illeték alapja, másrészt a fizetésre kötelezettek köre és nem utolsósorban annak tárgya. Ezen a tényen az sem változtat, hogy a módosító törvény indokolása azt a magyarázatot adja, hogy a Pti. pénzváltási tevékenységre vonatkozó módosítása jogtechnikai jellegű pontosítást tartalmaz, maga a jogalkotó nevezi az eljárást „módosításnak”.

- [6] Az új Hpt. 6.§ 92) pontja a régi Hpt.-vel azonosan határozza meg a pénzváltási tevékenység fogalmát. A pénzváltási tevékenységről szóló 297/2001. (XII.27.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm.) 20.§-a határozza meg, hogy milyen bizonylatot állít ki az ügylet során a pénzváltó: amikor külföldi fizetőeszközt vásárol, akkorvételi bizonylatot, amikor elad és külföldi fizetőeszközt ad el, akkor eladási bizonylatot állít ki. Ezt erősíti meg a Pti. 3. § (1) bekezdése is.
- [7] Mindebből az következik, hogy 2014. július 15. napjáig, azaz addig, amíg az egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Mód.tv.) be nem iktatta a fizetőeszköz útján történő eladásra vonatkozó rendelkezést, addig a pénzváltók a külföldi fizetőeszköz eladása esetén voltak kötelesek a Pti. által meghatározott tranzakciós illetékfizetésre. A július 15-ei 20.§-sal hatályba léptetett rendelkezés ugyanis egyértelműen kimondta, hogy a kiemelt közvetítő a pénzváltás folyamatában mindig eladónak minősül még akkor is, ha a tevékenységét szabályozó kormányrendelet ezt tulajdonképpen külön választja és külön bizonylatot kell ezekkel kapcsolatban kiállítani. Ennek folytán 2014. július 15-től mind eladás, mind vétel esetén köteles a pénzváltó a tranzakciós illeték megfizetésére, ezt megelőzően azonban csak a külföldi fizetőeszköz ügyfél részére történő eladás esetén állt fenn a fizetési kötelezettség.
- [8] Az elsőfokú bíróság kitért arra, hogy az alperes által hivatkozott Kúria Kfv.III.38.139/2015/6. számú ítélet jelen ügyre nem alkalmazható, mivel az fogyasztóvédelmi ügyben keletkezett, egyoldalú szerződésmódosítást érint. A felperes álláspontját erősítik az Észak-dunántúli Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégium 2018. március 2-án tartott közigazgatási részkollégiumi ülésén elhangzottak, ahol véleményt nem nyilvánítottak, azonban hasonló álláspontra helyezkedtek az aktuális kérdésekben.
- [9] Az elsőfokú bíróság mellőzte a felperes által benyújtott magánszakértői vélemény értékelését.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását kérte.
- [11] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat és a felhívott jogszabályhelyeket súlyosan okszerűtlenül, az iratoknak nem megfelelően értékelte. Kiemelte, hogy az eladás fogalma a 2014. július 15-ei jogszabály-módosítás következtében a korábbiakhoz képest nem módosult. A Mód.tv-hez fűzött indokolás szerint a jogtechnikai jellegű pontosításról volt szó. Azzal az elsőfokú bíróság is egyetértett, hogy a pénzügyi tranzakciós illeték alapja az eladott fizetőeszköz összege, azonban annak fogalmát sem a Pti., sem a régi, sem az új Hpt. nem szűkítette le csupán a külföldi fizetőeszköz eladására. A pénzváltó a Hpt. alkalmazása során mindenkor eladói funkciót tölt be, ezért használja a jogszabály az eladott fizetőeszköz kifejezést. A Hpt. a pénzváltási tevékenységet eleve a külföldi fizetőeszköz adás-vételeként határozza meg. Így, amikor a pénzváltó vásárol a magánszemélytől valutát, akkor eladóként forintot ad el, amely az illeték alapját képezi. A Korm. rendeletet is a Hpt. 235. § (1) bekezdés a) és e) pontjainak felhatalmazása alapján bocsátották ki, amit meghatároz, az a szolgáltatások végzése és a szolgáltatások nyújtása során kötött szerződések kötelező tartalmi eleme, illetőleg a személyi és tárgyi feltételek szabályozása, az eladás fogalmát nem szabályozza.
- [12] Az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül értelmezte az alperes Kfv.III.38.139/2015/6. számú ítéletre való hivatkozását, amelyet az alperes arra tekintettel terjesztett elő, hogy mennyiben alaptalan az a felperesi hivatkozás, hogy mivel a tranzakciós illeték egy hozzáadott értékadó, amelyet a szolgáltató áthárít a fogyasztóra, utólag már nincs mód az adófizetési kötelezettség megállapítására.
- [13] A részkollégiumi jegyzőkönyv kapcsán kifogásolta, hogy azt a bíróság nem tárta a felek elé, csupán hivatkozott rá ítéletében.
- [14] A későbbiekben hivatkozott arra, hogy azonos jogkérdésben a Kúria Kfv.V.35.645/2018/10. számon az alperesi álláspontnak helyt adó ítéletet hozott.
- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint az alperes ugyan azon érvekre hivatkozik, mint a közigazgatási eljárásban, előadása csak a jogszerűtlenség kapcsán lenne vizsgálható, de ebben a körben a jogerős ítélet jogszerű és megalapozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [16] Az alperes felülvizsgálati kérelme alapos.
- [17] A Kúria a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 272.§ (2), 275.§ (2) és (5) bekezdéseinek megfelelően a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok szerint, a rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálhatja felül. A felperes felülvizsgálati kérelem nyomán a Kúria megállapította, hogy alperes felülvizsgálati kérelme az alkalmazandó jogszabályok megfelelő tartalmú alkalmazására irányul, ebből az okból nem volt akadálya a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának.
- [18] A jogvita megvilágítása érdekében a Kúria rögzíti, hogy a Pti. perbeli és követő időszakban hatályos 2.§ 17) pontja szerint e törvény alkalmazásában pénzváltási tevékenység a Hpt. szerint meghatározott pénzváltási tevékenység. A jogerős ítélet sarkalatos pontjaként megjelenő, 2014. július 15-ével beiktatott 2.§ 21) pontja értelmében e törvény alkalmazásában fizetőeszköz útján történő eladás külföldi fizetőeszköz, vagy törvényes fizetőeszköz eladása a pénzváltási tevékenység végzésére jogosult hitelintézet, a pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítő útján.
- [19] Az alkalmazandó szabályok körében a Kúria először azt vizsgálta, hogy a Korm. rendelkezései mennyiben lehetnek irányadók a pénzügyi tranzakciós illeték tárgyának meghatározására.
- [20] A Korm. a régi Hpt. a 235.§ (1) bekezdésében kapott felhatalmazásnak megfelelően a tevékenységek folytatásához szükséges személyi és tárgyi feltételekre fogalmaz meg kötelező tartalmi elemeket. A Korm. 20.§-a értelmében a pénzváltó köteles minden ügyletről bizonylatot kiállítani az alábbiak szerint: a) külföldi fizetőeszköz ügyféltől történő megvásárlása esetén vételi bizonylatot, b) külföldi fizetőeszköz ügyfél részére való eladása esetén eladási bizonylatot, c) külföldi fizetőeszköznek más külföldi fizetőeszközzé való átváltása esetén konverziós bizonylatot, d) egyéb pénzmozgás (pl. hitelintézettel való ügyletek, a központ és a telephely közötti ügyletek) esetén kiadási, illetőleg bevételi pénztárbizonylatot.
- [21] A Korm. tehát mind a fizetőeszköz meghatározására, mind az ügyletek bizonylatolására pragmatikus, technikai szempontú, számvitelileg követhető meghatározásokat alkalmaz. A Korm. alkalmazásában a fizetőeszköz fogalma a Korm. 2.§ 6) pontjában definiált tartalommal a pénzre és pénzhelyettesítő dolgokra terjed ki, a bizonylatok kiállítása pedig az Sztv. 165.§ (1) bekezdéséhez igazodik: Minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök, illetve az eszközök forrásainak állományát vagy összetételét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani (készíteni); a gazdasági műveletek

(események) folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell. A Korm. még utalás szintjén sem tartalmaz szabályokat a pénzügyi tranzakciós illeték tárgyának meghatározására. Ezen fogalom definiálására a Pti. rendelkezései az irányadók.

- [22] A Korm. szabályozása egyebekben a 2014. július 15-ei időponttal nem tartalmaz változásokat a bizonylatok körében. A Korm. 2002. január 1-ei hatálybalépése óta - az ügyfélkör meghatározásnak változását meghaladóan - állandóak a 20.§ releváns szabályai: külföldi fizetőeszköz megvásárlása esetén vételi bizonylatot, külföldi fizetőeszköz eladása esetén eladási bizonylatot kell kiállítani. A felperes a Korm. szerint értelmezendő „eladás” fogalmára alapított előadásának megalapozottsága esetén 2014. július 15-ét követően sem állna fenn külföldi fizetőeszköz megvásárlásakor illeték fizetési kötelezettség. Erre pedig maga felperes sem hivatkozott.
- [23] A fentiekre tekintettel a Kúria a továbbiakban kizárólag a különadót szabályozó Pti. alapján látta meghatározhatónak az illeték tárgyát. A Pti. 3.§ (1) bekezdése értelmében illetékköteles a pénzforgalmi szolgáltató által az ügyféllel kötött, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. tv. (a továbbiakban: Pft.) szerinti keretszerződés alapján nyújtott pénzforgalmi szolgáltatás keretében végrehajtott fizetési műveletek közül ... a pénzváltási tevékenység végzésére jogosult hitelintézet, vagy a pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítő útján kezdeményezett, fizetőeszköz útján történő eladás.
- [24] A „pénzváltási tevékenység” fogalmának meghatározására a Pti. utaló rendelkezést tartalmaz. A 2.§ 17) pontja szerint e törvény alkalmazásában pénzváltási tevékenység a Hpt. szerint meghatározott pénzváltási tevékenység. A régi Hpt. II. számú melléklet 14) pontjának és az új Hpt. 6.§ 92) pontjának egyező tartalma szerint a pénzváltási tevékenység külföldi fizetőeszközök adásvétele a törvényes fizetési eszköz ellenében, valamint külföldi fizetési eszközök adásvétele külföldi fizetési eszközök ellenében.
- [25] A „fizetőeszköz” fogalmát a Pti. nem határozza meg, ugyanakkor a törvényt szöveg a 3.§ (1) bekezdésén túl más esetekben is alkalmazza. Így az 5.§ i) pontja alapján a pénzügyi tranzakciós illetékfizetési kötelezettséget pénzváltási tevékenység esetén a fizetőeszköz útján történő eladást kezdeményező pénzváltási tevékenység végzésére jogosult hitelintézet, vagy a pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítő köteles teljesíteni. A Pti. 6.§ (1) bekezdés f) pontja szerint a pénzügyi tranzakciós illeték alapja a pénzváltási tevékenység végzésre jogosult hitelintézet, valamint pénzváltás közvetítésére jogosult kiemelt közvetítő útján történő pénzváltási tevékenységnél az eladott fizetőeszköz összege.

- [26] A Pti. tehát mind a különadó tárgyánál, mind alanyánál, mind alapjánál a „fizetőeszközt” kifejezést használja, ami a régi és új Hpt. pénzváltási tevékenységre alkalmazott meghatározásából eredően egyaránt vonatkozik a külföldi- és a törvényes fizetőeszközökre. Így a Pti. 3.§ (1) bekezdésének alkalmazásában a „fizetőeszköz” gyűjtőfogalom, egyaránt vonatkozik a külföldi- és a törvényes fizetőeszköz útján történő eladás.
- [27] A Pti. szerinti „kezdemenyezett” fordulat nem az egyes ügyletek, hanem a pénzváltási tevékenység folytatásának szintjén értelmezhető: a kezdemenyezés a tevékenység fogyasztók elé tárásával, a pénzváltás lehetőségének felkínálásával már bekövetkezik.
- [28] A Pti. 3.§ (1) bekezdése az „eladás” kitétel alkalmazása során olyan fogalmat használ, ami a Pft. szabályai között nem szerepel. A Kúria az alperes által hivatkozott Kfv.V.35.645/2018/10. számú ítéletének [23] pontjában már kifejtette álláspontját, melytől a Kúria jelen tanácsa nem kíván eltérni. A kiindulási pont az, hogy a pénzváltás során törvényes- és külföldi fizetőeszköz mozgásával járó ügylet is kezdemenyezhető. Az ügyletben a felperes – függetlenül a vevő által megszerezni kívánt fizetőeszköz jellegétől – mindenképp a fizetőeszköz eladójaként lép fel: a vevő azt a fizetőeszközt kívánja megvásárolni, amellyel a felperes rendelkezik. A Pti. által használt „eladás” fogalma a kiegészítő pénzügyi szolgáltatás keretében a vevő részére átadott fizetőeszközhöz, annak összegéhez társul (Pti. 6.§ (1) bekezdés f) pont), függetlenül attól, hogy az külföldi- vagy törvényes fizetőeszköz. A pénzváltási tevékenységhez szükségképpen kapcsolódó árfolyam különbségek miatt ez a megoldás teszi lehetővé, hogy az illeték alapjának meghatározása követhetően, minden körülmények között azonos módon történjen: a jogalkotó a felperes által átadott, és nem a vevő által átvett fizetőeszközt kívánja az illeték alapjaként meghatározni. A Pti. tehát az „eladás” fogalom használatával egyértelműsíti, hogy a pénzváltási tevékenység folytatójától származó és nem a vevő által átadott összeg az illeték alap.
- [29] A Kúria mindezek alapján azt állapította meg, hogy 2014. július 15-ét megelőzően is tárgya volt a pénzügyi tranzakciós illetéknek mind a külföldi-, mind a törvényes fizetőeszköz pénzváltási tevékenység folytatója általi eladás. A Pti. adott időszakra irányadó szabályaiból rendszertani és az Alaptörvény 28. cikk szerinti jogértelmezéssel levonható volt a Pti. valós tartalmára irányadó következtetés. Ezért azt a Kúria nem vizsgálta, hogy a perbeli időszakra nem irányadó, 2014. július 15-től hatályos szabályozás megalkotása mennyiben és milyen módon vetíthető vissza, illetve visszavetíthető-e a tárgy időszakra. Ugyanezen okból nem elemezte, hogy mennyiben lenne alkalmazható az elsőfokú bíróság által

elvetett Kúria Kfv.III.38.139/2015/6. számú ítélet.

- [30] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta a regionális kollégium előtt elhangzottak elsőfokú bíróság általi alkalmazását. A közigazgatási és munkaügyi regionális kollégium bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 27.§-ban írtaknak megfelelően az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében figyelemmel kíséri a bíróságok gyakorlatát, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben. Ez a vélemény azonban még tagjaira vonatkozóan sem kötelező, a peres felek részére történő ismertetéssel sem válik jogforrássá. Az elsőfokú bíróság egyrészt a felek által meg nem ismerhető körülményre hivatkozott ítéletében, másrészt olyanra, amelynek sem a felekre, sem a bíróságokra nincs kötelező ereje. Az elsőfokú bíróság tévesen tért ki a kollégiumi véleményben foglaltakra.
- [31] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a Pp. 275.§ (4) bekezdése és 339.§ (1) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasította.

A döntés elvi tartalma

- [32] *2014. július 15-e előtt is a pénzváltási tevékenység folytatójától származó törvényes vagy külföldi fizetőeszköz a pénzügyi tranzakciós illeték tárgya.*

Záró rész

- [33] A pervesztes felperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperes együttes elsőfokú és felülvizsgálati költségének megfizetésére.
- [34] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és felülvizsgálati illeték viselésére a Kúria az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése és a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest.
- [35] A felülvizsgálati kérelmet a Kúria az alperes indítványára tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2019. július 4.

dr. Darák Péter sk. a tanács elnöke, Huszárné dr. Oláh Éva sk. előadó bíró, dr. Heinemann Csilla sk. bíró